

Aan Provinciale Staten

Datum : 12 juli 2022
Documentnr. : 2022-033172
Dossiernummer : K14896
Behandeld door : R. Vos
Telefoonnr. : (050) 3164518
Antwoord op :
Bijlage : 1
Onderwerp : Informeren over de Regionale Veenweidestrategie

Geachte dames en heren,

Aanleiding

U ontvangt deze brief omdat wij u willen informeren over onze Regionale Veenweidestrategie. De Regionale Veenweidestrategie is een rijksopdracht aan provincies en waterschappen om CO₂-uitstoot in veenweidegebieden terug te dringen. In veenweidegebieden wordt de grondwaterstand laag gehouden om landbouw mogelijk te maken. De veengronden komen hierdoor droog te liggen. Als veengronden droog komen te liggen oxideren (verbranden) deze gronden. Hierdoor komt CO₂ vrij en daalt het maaiveld langzaam. De uitstoot van CO₂ draagt bij aan de opwarming van de aarde en de daling van het maaiveld zorgt ervoor dat op termijn de huidige vorm van landbouw niet meer mogelijk is. De Regionale Veenweidestrategie moet bijdragen aan de klimaatopgave en een duurzaam toekomstperspectief bieden aan de gebruikers van de veenweidegebieden.

De opgave voor de Veenweide kan gezien worden als een van de bouwstenen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied en zal nader worden uitgewerkt in dat kader. Over dit nationaal programma en de provinciale uitwerking wordt u gelijktijdig geïnformeerd (documentnummer 2022-066596).

Tevens sluit de strategie aan op de bredere Regionale Klimaat Adaptatie Strategie van de regio Groningen en Noord-Drenthe waarover u per brief (documentnummer 2022-026031) recent over bent geïnformeerd.

Daarnaast sluit de Regionale Veenweide Strategie aan op door u in de vergadering van 30 september 2020 vastgestelde Klimaatagenda (besluit: 31 / 2020; 2020-031878).

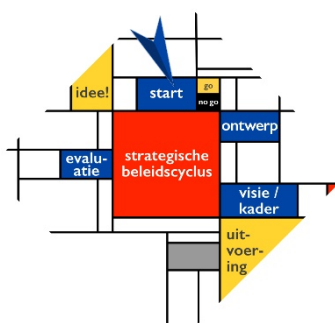
Eerdere behandeling in PS

Dit onderwerp is nog niet eerder bij uw Staten geagendeerd.

Rol en bevoegdheden PS in deze fase

De Regionale Veenweidestrategie wordt ontwikkeld in drie fases.: eerst weten (1.0), daarna willen (2.0) en uiteindelijk werken (3.0). Nu ligt de Regionale Veenweidestrategie 1.0 (weten) voor. Het is een verkenning van de opdracht waarin we aandacht vragen voor het onderwerp, bewustwording creëren en onderzoek doen. U Staten hebben in deze fase geen formele rol.

In de strategische beleidscyclus staan we met de Regionale Veenweidestrategie aan het begin. In de Regionale Veenweidestrategie 2.0 (willen) zullen we helder maken wat we willen en in Regionale Veenweidestrategie 3.0 starten we met de uitvoering.

Vervolg

Nu de Regionale Veenweidestrategie 1.0 is afgerond werken we naar fase 2.0. In deze fase definiëren we onze doelen zodat we in fase 3.0 fysieke maatregelen kunnen nemen in de zoekgebieden. De regionale veenweidestrategie staat niet op zichzelf maar wordt geïntegreerd in de provinciale uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Dit betekent dat we de andere opgaven in beeld brengen en daarmee de gebieden ingaan. U kunt hier o.a. denken aan de opgave omtrent stikstof, de kaderrichtlijnwater, en behoud van biodiversiteit.

In de gebieden gaan we de opgaven integraal met elkaar uitwerken tot toekomstbestendige plannen voor de veenweidegebieden. We zullen in gesprek gaan met gebruikers van de veenweidegebieden zodat we de doelen van de gebruikers scherp krijgen en weten hoe zij hun toekomst zien in de veenweidegebieden. We werken aan een vermindering van de CO₂ uitstoot en aan een duurzaam toekomstperspectief met en voor de gebruikers van veenweidegebieden.

Uw Staten wordt op gepaste momenten geïnformeerd over de voortgang van de Regionale Veenweide Strategie. In de toekomst zult u in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied en de provinciale uitwerkingen daarvan geïnformeerd worden over het verloop van de Regionale Veenweidestrategie.

Extern betrokkenen

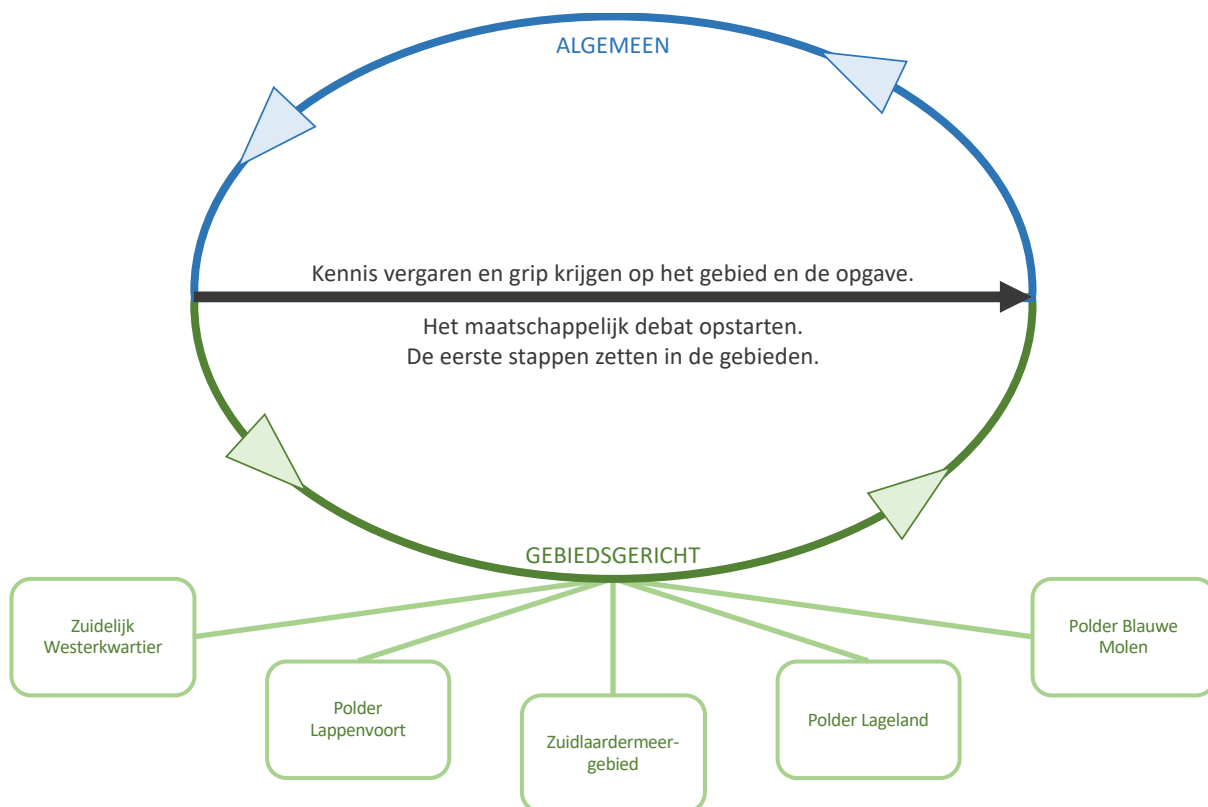
De Regionale Veenweidestrategie is door een ambtelijke kernteam geschreven. Dit kernteam bestaat uit leden van waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's en de provincie Groningen en wordt getrokken door een onafhankelijk adviesbureau. Daarnaast hebben we de Regionale Veenweidestrategie meerdere malen voorgelegd aan betrokken partijen. Het betreft de volgende partijen: LTO Noord, Natuur en Milieufederatie Groningen, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Het Groninger Landschap, Gemeente Groningen, Gemeente Westerkwartier, Gemeente Midden-Groningen en Provincie Groningen.

Nadere toelichting Regionale Veenweidestrategie

In het Klimaatakkoord 2019 zijn afspraken gemaakt over het tegengaan van broeikasgasemissies. Voor het Nederlandse veenweidegebieden is in het Klimaatakkoord een uitstootreductiedoel van 1 Mton CO₂ equivalenten geformuleerd. De afspraken uit het Klimaatakkoord zijn vertaald naar de Klimaatagenda Provincie Groningen 2030. Groningen heeft een aandeel dat ligt tussen de 0,05-0,08 Mton reductie in CO₂ equivalenten. Naast de provincie Groningen hebben de provincies Friesland, Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Overijssel een Regionale Veenweidestrategie opgesteld. De provincies Noord-Holland en Groningen moeten nog vaststellen.

Het Rijk heeft de veenweideprovincies opdracht gegeven om samen met de waterschappen en gebiedspartners te komen tot een Regionale Veenweidestrategie. Deze opgave is verdeeld in drie fases: weten 1.0, willen 2.0, werken 3.0.

De Regionale Veenweidestrategie 1.0 is een verkenning en een eerste stap in het proces. Daarmee brengt de vaststelling hiervan op dit moment geen financiële verplichtingen met zich mee. Financiële consequenties worden uitgewerkt in de integrale uitwerking van het NPLG waarmee we later bij u terug komen. In de Regionale Veenweidestrategie 1.0 zijn een vijftal kansrijke zoekgebieden geselecteerd om spoedig aan de slag te gaan (zie figuur). Het rijk heeft hiervoor €5 miljoen beschikbaar gesteld.

In aanloop naar het vaststellen van de Regionale Veenweidestrategie zijn gesprekken gevoerd met boeren in potentiële gebieden. Na het vaststellen van de RVS 1.0 zullen deze gesprekken voortgezet en uitgebreid gaan worden. Het niveau waarop deze gesprekken gevoerd zullen worden is vooral oriënterend. Op het moment dat het kader van het Gebiedsplan Groningen scherp is kunnen verdergaande gesprekken plaats vinden waarbij meerdere provinciale opgaven gecombineerd worden. Tezamen met de input vanuit de gebieden kunnen dan toekomstbestendige plannen worden gemaakt.

De komende twee jaar gaan we het instrumentarium nader uitwerken en brengen we de wensen en andere opgaven in de gebieden in beeld. Dit moet uiteindelijk leiden tot concrete plannen in de zoekgebieden zoals benoemd in de figuur hierboven. Deze plannen leggen we vast in de Regionale Veenweidestrategie 2.0.

Regionale Veenweidestrategie in verhouding tot andere opgaven

We zien de opgave uit de Regionale Veenweidestrategie niet als een op zichzelf staande opgave maar als onderdeel van de transitie van het landelijk gebied. De opgave is onderdeel van het Nationaal Programma Landelijk Gebied en ons Gebiedsplan Groningen.

Voor twee opgaven uit het Nationaal Programma Landelijk Gebied zijn nu richtinggevende doelen geformuleerd. Er ligt een verkenning voor de [stikstofopgave](#) en een CO₂ opgave in de veenweidegebieden. De veenweidegebieden in Nederland moeten, gezien de Rijksopdracht, een reductie van 1 Mton CO₂ realiseren. De provincie Groningen heeft een aandeel van ca. 6 % (0,05-0,08 Mton). Deze 6% is gebaseerd op de oppervlakte aan veenweidegebieden in Groningen ten opzichte van heel Nederland en de mate van drooglegging (niveau oppervlaktewater ten opzichte van het maaiveld).

In het Nationaal Programma is een richtinggevende reductiedoelstelling voor stikstof opgenomen voor de veenweidegebieden van 47%. Een deel van de stikstofreductie zal behaald worden door innovatieve maatregelen maar ook door het extensiveren van stikstof producerende landbouw. Hier komen de opgaven bij elkaar. Want om de CO₂ uitstoot te verminderen is het nodig om het waterpeil te verhogen. De vernatting die dan optreedt leidt tot een ander en extensiever gebruik van deze gronden. Daarmee wordt niet alleen de CO₂ uitstootreductie gehaald maar wordt ook toegewerkt naar de stikstofdoelstelling. Hoe deze opgaven zich in de veenweidegebieden zich exact tot elkaar verhouden wordt nader uitgewerkt in de fases 2.0 en 3.0 en in het gebiedsplan Groningen.

Veenweidestrategie als opening van gebiedsprocessen

Naast veel uitdagingen bieden de opgaven uit het Nationaal Programma Landelijk Gebied en daarmee de Veenweidestrategie ook veel kansen. Deze kansen kunnen we benutten om een duurzaam toekomstperspectief te bieden aan boeren en andere gebruikers van gebieden in onze provincie. Eén van de zaken waar boeren zelf de gevolgen van ondervinden is het zakken van het maaiveld door het proces van veenoxidatie. De CO₂ gaat daarmee de lucht in maar het maaiveld daalt hierdoor met 1 à 2 cm per jaar. Doordat het waterschap het peil blijft aanpassen aan de functie van de landbouw blijft het maaiveld steeds mee zaken. Het waterschap loopt tegen de grenzen aan om de functie landbouw te kunnen blijven bedienen. Met als gevolg dat landbouwgronden te nat worden en productie in de huidige vorm in de toekomst niet meer mogelijk is. De transitie van het landelijk gebied met de stikstof en CO₂ opgaven bieden daarom juist ook kansen voor boeren in veenweidegebieden. Met steun van de overheid krijgen ze de kans om hun bedrijfsvoering aan te passen en toekomstbestendig te maken. Deze kans wordt door sommige boeren al gezien en zij staan open voor gesprekken met de Provincie Groningen. Daarmee kan de opgave uit het de Regionale Veenweidestrategie een positieve wending geven aan een gebiedsproces.

Afsluitend

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Bijlagen:

Bijlagen:

Nr.	Titel	Documentnr.	Soort bijlage
1.	Regionale Veenweidestrategie 1.0	2022-071732	Rapport